

כי כס' אוצר לעזי רש"י כתב שהלעז ההוא מופיע רק בספרים הנרפסים, אבל בכתבי היד לא כתוב 'קוק"ד', אלא רק 'גלוצי"ר'. ולפי"ז נבאר כוונת רש"י, שאותו הקורא (שלא פירש כאן מי הוא) הוא מקרקר לאפרוחים שאינם שלו. וממילא נוכל לפרש כדפירש בשאר מקומות שקורא הוא הפירדי"ץ הטהור. למעשה, אע"פ שראיתי לחגלה מסורת טהרה בזבחי כהן, מ"מ לא שמענו היום מי שאוכלה במסורת, וכן הקורא האמיתי הדומה לה.

עוד יש מין תרגול הקרוי פניניה (ובלעז 'פרל האן') ועליו הביא הדר"ת (ס"ק כח) בשם שו"ת חת"ם (או"ח קכז) שאע"פ שיש להם כל סימני הטהרה, מ"מ אין להם מסורת, וע"כ אינם נאכלים. (וראה עוד בספר מזון מן החי עמ' קט, שהביא מקומות שיש להם מסורת עליו).

ובענין מין התרגול הקרוי 'תרגול הודר עוד ידובר בפירוט להלן.

תרגולים משונים במראיהם

מידי פעם מופיעים במקומות ובזמנים שונים, מיני תרגולים השונים במראיהם מהתרגולים המצויים והמסורים מדור דור. בכל פעם נזקקו הפוסקים לברר דינם, האם תועיל להם אותה המסורת המסורה לנו בתרגולים, או שמא מין חדש הם הזקוק למסורת בפני עצמו.

בענין תרגולים גדולים או קטנים מהרגיל, הביא בדרכי תשובה (פב ס"ק כד) בשם שו"ת ערוגות הבשם (סי' טז) שאמנם עופות חדשים הבאים לפנינו – צריכים מסורת בפני עצמם, אבל במין עוף הידוע לנו כגון תרגולת, שמכירים שהוא מין זה ממש, רק שהוא גדול קצת או קטן בקומה ובאיברים ובגודל, אין זו ריעותא לדון אותו כמין חדש שנצטרך עליו מסורת, כי כן טבע הבריאה שבכל מין ומין נמצאים גדולים וקטנים מינים משונים זמ"ז. (עיי' ב"ק דף נה ע"א שם שנינו גבי גמל פרסי וגמל ערבי שאינם כלאים זב"ז, אע"פ שהאחד צוארו עבה וחבירו צוארו דק, וכן אווז ואווז הבר כלאים זב"ז רק מחמת מקום ביציהם, אבל מחמת שהאחד צוארו ארוך וחבירו צוארו קצר – אמר שם רבא ב"ר חנן שאינו טעם להחשיבם כלאים. ועוד ראיות עיי"ש). וכ"כ המהרש"ם בשו"ת דרכי שלום (נראה שבמהדורות שלנו הועבר משם לשו"ת מהרש"ם ח"ח סי' קלט), ובשו"ת מהרי"א הלוי מלבוב (ח"א קכו), וביד יהודה (בסוף ההשמטות להלכות תערובות שבסוף ה"ש), ששינוי גדלות לא הוי שינוי המצריך מסורת. אך לפי דברי הדעת קדושים חילק בין אם כל גופו גדול כאחד – שמותר, לבין אם אבר אחד גדול או ארוך וקצר, שאז נקרא שינוי וצריך מסורת בפנ"ע.

בענין תרגולים שצוארם ארום וערום בלא נוצות, המהרש"ם (בשו"ת שם קלז) הצריך להם מסורת ואסרם. וכ"כ הדר"ת (ס"ק לג) בשם אביו האדמו"ר ממונקאטש, ששני שינויים יחד (גם צואר ארום וגם בלי נוצות) הוי שינוי גדול וצריך מסורת.

בענין תרגולים שנוצותיהם עומדות זקופות ואינן שוכבות זו על זו כדרך כל העופות, התיר הדר"ת (שם) כי נודע שהוא רק מקרה באותם תרגולים ואינם מין חדש.